

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom
„Koroški Slovenec“,
Wien V., Margaretenplatz 7.
Rokopisi se naj pošljajo na naslov:
Zinkovský Josip, Wien
V., Margaretenplatz 7.

List
za politiko, gospodarstvo
in prosveto

Izhaja vsako sredo.

Stane četrtletno: K 3000.—

Za Jugoslavijo
četrtletno: 15 Din.

Posamezna številka 400 kron.

Leto II.

Dunaj, 8. novembra 1922.

Št. 45.

List stane od 1. oktobra do 31. decembra za:

Avstrijo 3000 K
Jugoslavijo 15 D
Posamezna številka . . . 400 K

Slovenska ljudska šola na Koroškem.

Zopet je grda, stara reč na dnevnem redu. Človek bi mislil, da so ljudske šole za to na svetu, da se ljudstvo pouči in usposobi, korakati naprej s splošnim kulturnim napredkom. A na Koroškem so imele ljudske šole ves čas, petdeset let že, edini namen, raznaroditi ubogo slovensko ljudstvo, vcepiti mu mržnjo do materinega jezika. Da pretežna večina naših ljudi, in ravno tisti, ki so hodili v nemške mučilnice, ne zna pravilno napisati nobenega pisma, da ne zna govoriti v javnosti ne nemški ne slovenski, da jo nobena knjiga ne veseli, ne nemška ne slovenska, iz katere naj bi se nadaljevala ljudskošolska izobrazba: to je naši šolski oblasti in politični večini v deželi ravno prav, tako lahko vladajo naše ljudi kakor gospodar vlada vezanega voleka.

Z lastnimi sredstvi so potem Slovenci leta 1899 ustanovili šoli v Št. Rupertu in Št. Jakobu. Takoj po plebiscitu je oblast obe zaprla. V mirovni pogodbi, ki se je sklenila v Št. Žermenu, se je Avstrija sicer zavezala, skrbeti tudi za narodne manjšine, a žalibog je Avstrija vajena zakon, tudi temeljni zakon države, izvajati le kolikor je v prid večini. Kdo bi bil pričakoval, da se razmere zboljšajo zdaj, ko sploh ne vlada pri nas postava marveč ulica!

A koroški Slovenci so našli pot do Zveze narodov, ki je našo vlado pozvala na odzovor. Naša vlada je Zvezi odgovorila in na ta odgovor hočemo dati nekaj pojasnil še mi-

Naši celovški prijatelji ne tajijo, da so šoli v Št. Rupertu in Št. Jakobu zaprli. A kakor sorkorni grešniki hočejo šolo v Št. Jakobu zopet odpreti, ne takoj, marveč o Veliki noči. Namesto šole v Št. Rupertu pa se odpre javna šola s slovenskim učnim jezikom v Velikovcu: samem in pravijo: „Zopetna otvoritev šole v Št. Rupertu pri Velikovcu torej ni več potrebna!“ A mirovna pogodba pravi, da imajo narodne manjšine v Avstriji pravico, na lastne stroške ustanavljati šole (§ 67). Šolo v Št. Rupertu smo ustanovili sami v dobi, ko šolska oblast in politična večina v deželi še niste pripoznali prav nobene potrebe po kakih slovenskih šolah v Velikovcu, katero pripoznavajo vsaj danes po 50-tih letih. Omenjeni paragraf pa pravi, da ima manjšina pravico, svojo šolo sama oskrbovati in nadzorovati in naslednji paragraf pravi, da je država dolžna od šolskih doklad dajati primeren del tudi manjšinski šoli!

Celovški vladarji pa hočejo te določbe strnoglaviti: slovenska šola se zapre, nemškutarija ustanovi novo šolo, kakor ugaja večini, potem pa naznanja svetu, tudi Zvezi narodov, da šola v Št. Rupertu ni več potrebna! Prijatelji, tako se ne bomo pogajali! Kričimo, malo zahtevamo, da se izvaža mirovna pogodba, vaše sleparije odklanjamo kar z vso odločnostjo. Smešno je, če se celovške oblasti sklicujejo pri tem na dejstvo, da je šola v Št. Rupertu vzdrževala Družba sv. Cirila in Metod, ki se zdaj nahaja izven Avstrije. Mar Celovčani hočejo reči, da nikogar ni, ki bi šolo znanprej vzdrževal? Čemu to praviti Zvezi narodov? Saj je mirovna pogodba poskrbel za vzdrževanje manjšinskih šol! Po § 68 te pogodbe se mora naša šola naprej vzdrževati s primernimi doneski iz šolskih doklad, kakor se zdržujejo druge šole. Torej gospodje, k vam bomo prišli in zahtevali, da nam daste kar je našega. Smešno je, če Celovčani trdijo, da iz tega nastanejo denarne žrtve za Koroško! Ne vemo kako? Ako zahtevamo, da se v šolah, kamor zahajajo naši slovenski otroci, poučuje

v jeziku teh otrok, odkod naj nastanejo iz tega denarne žrtve? Denar se razmetava le tam, kjer se vzdržujejo šole, ki niso nikomur v prid, ki nimajo namena služiti ljudski izobrazbi, marveč le vsenemški politiki. Mi Slovenci ne zahtevamo od Nemcev za naše šole nobenih žrtev, tega pa naj gospodje nikar ne pričakujejo, da bo slovensko ljudstvo vzdrževalo njihove nemške norišnice. Le to norčijo plačujte sami, pa ne bo nobenih žrtev radi nas.

Mačka miši ne pusti, in naša vlada svojih starih lepih navad ne. Kakor so svojčas postavili obrezovali in merili po svoje, tako mislijo še danes. Izjavljajo namreč, da hočejo slovenskim otrokom zasigurati „prvi pouk“ v materinem jeziku! K temu pristavljajo: „Pravice, zasigurane v senžermenski pogodbi, so torej popolnoma priznane!“ Senžermenska pogodba je zasigurala manjšinam šole sploh, torej tudi meščanske, srednje in vseučilišča, vlada pa nam ponuja „prvi“ pouk en dan, ali en mesec, tega niti ne pove, ter pravi, da so „po mirovni pogodbi zasigurane pravice popolnoma priznane!“ Prašiču so odrezali rep in ga nam ponujajo kot naš del pri obedu! A tako se v Senžermenu ni zapisalo in tako se z nami norčevati ne damo.

Kar se tiče drugih šol v deželi, prav celovška vlada, da popolnoma odgovarjajo željam in potrebam večine koroških Slovencev. Seveda! To nam naši nemški sosede trobijo že petdeset let, da šole odgovarjajo večini, nemškutariji in njenim voditeljem Senžermenska pogodba pa nima namena varovati večino, marveč manjšino, zato danes ni več merodajno, kaj odgovarja večini, marveč kaj odgovarja nam. Pri tem se sklicujemo na § 68 mirovne pogodbe, ki državi naročuje, da povsod, kjer biva drugorodna manjšina, poskrbi — nemški prevod pravi: „dass der Unterrichts in ihrer Muttersprache erteilt werde“ — to je dvoumno, izvirnik pravi jasno: pouk se bo delil v njihovem lastnem jeziku. Zdaj na se vsepovsod poučuje vse v nemščini in tega nasilja

PODLISTEK

Rutarjev Jur.

(Nadaljevanje.)

Drugo jutro me zbudi šum in letanje mimo moje hiše. Pokukam izpod kovra, dan je že bil, a vreme precej kislo. Napravim se, zažgem cigareto, palčico pod pazduho, pa jo mahnem kot štingle gor na hrib. Firbec me je martral, kako je že tam pripravljeno. Frboltarjeva frava je vtikvala ene rože na oltar. „Kaj pa sveče, ali jih ne bo?“ pripomnim jaz. „Ach Gott, na te smo pa pozabili, saj sem pa tudi že čisto zmešana! Kaj pravite, Herr Jur, kako bo vreme?“ „Nič se ne bojte, gnedige frau, če ne bo dežja, bo čisto gvišno lepo“ jo potroštam. „Habt acht — je vpil nekdo spodaj v vasi, — kehrt euch!“ Tudi jaz sem naredil kertajh in hitel nazaj, da ne zamudim sprejema gospodov iz Celovca. Eden je bil precej debel s cvikarjem sred nosa. Tega že davno poznam. V Celovcu je bolj pri te prvih in pri slavnostih rad vpije (menda tudi rad pije). Pred vojsko je pri vsaki priložnosti vpil: hoch Kaiser Franz Josef, potem hoch Kaiser Karl, ko so cesarja pognali hoch die Republik, ob času plebiscita pa Heil Kärnten ungeteilt in če

bi Mažarska zasedla našo deželo, bo jo navdušeno pozdravljaj: Eljen! Drugi gospod, menda katihet, je bil srednje starosti pa nič kaj posebno žavbern. Škoda, sem si mislil. Leli že ne bo hotela ministrirat.

Pozdravil jih je kot načelnik komiteja gospod frboltar, potem pa predstavil vso zbrano inteligenco po vrsti in dejal:

To je naš gospod učitelj Klavora,
to je naš gospod učitelj Trutamora,
to je naš gospod poštar Sloboda,
to je naš gospod havpman Prsmoda itd.

„Hochwürden, mi pojemo danes pri maši nemško — se je vsilila pred katiheta frajlajn Leli — tudi vi zato lahko predstavite tisti svoj Dominus vobiscum na nemško, kaj ne da?“ „Sehr schön, frajlajn, pa mašo bom moral že koj latinsko brati, a pridigal bom nemško,“ ji je z globokim poklonom odgovoril katihet.

Fajerber je stal v paradi, muzikontarji so godli bolcar, nato jih je debeli gospod iz Celovca kratko nagovoril, potem pa se je fajerber štrom zasukal, da je par kap zletelo z glav in odmarširal na slavnostni prostor, mi drugi pa za njim.

To vam je bil dirindaj na Kobli! No po malem se je vse malo umirilo, fajerber je na-

redil špalir okoli oltarja, gospod katihet se je oblekel in maša se je pričela. Po resnici povem, da nisem bil posebno pobožen. Preveč me je martral firbec, da sem začel pomaloma gledati okoli zdaj na eno, zdaj na drugo stran. No, drugi niso bili nič boljši od mene. Pa saj jim ne morem zameriti. Veliko je bilo med njimi takih, ki grejo samo enkrat na leto k maši; prej včasih na cesarjev rojstni dan, zdaj v republiki pa na obletnico plebiscita, ko je „nemška“ maša. Od takih ljudi, ki z mašami nimajo dosti akse, nač ne more nobeden zahtevati brunnega obnašanja. Pevci so zapeli: hier liegt vor deiner Majestät, posebno frajlajn Leli se je slišala najbolj. Vse je šlo po sreči. Malo pred evangelijem na zapazi frboltar, da ni kanglic za vodo in vino. „Herrschaft, kein Wein! Feliks, leti in prinesi za gospoda katiheta vina!“ Na vse kalope je Žumrov Feliks letel dol v ves in ko je katihet prebral evangelij in začel navdušeno pridigati, jo je Feliks že primahal nazaj z litrom vina v eni roki, v drugi pa glaž. Stopil je pred njega in čakal in ko je katihet končal pridigo, je nalil vina v glaž in mu ga ponudil ter zaklical „Hoch, Herr Katihet!“ Katihet seveda ni pil, še le grdo ga je pogledal in se obrnil proč, havpman pa je Feliksa brcnil v nogo in za-

mora biti konec. Konečno še odločno odklanjamo trditve, da smo Slovenci na Koroškem popolnoma odvisni od nemške Koroške: mi nismo odvisni od nikogar, da pa glavno mesto Celovec ne more živeti brez nas, o tem se Celovčani prepričali leta 1919 in 1920.

Varstvo strank — Mieterschutz.

Ena najlepših socialističnih pridobitev naše demokratične republike je naš „Mieterschutz“ — varstvo strank, ki stanujejo v tujih hišah. Na Dunaju se razsuje vsak dan po ena hiša, ker je lastnik ni mogel popravljati, novih hiš pa ne gradi nikdo. Hišni lastniki, ki nimajo drugega zaslužka, so postali popolni berači, zato jih socialisti še zasmehujejo „Zinsgeier“ jih nazivajo. Ker se izlepa v republiki navadno ne doseže nič, s silo pa vse, so sklenili hišni posestniki vse Avstrije, da s 1. oktobrom še oni začnejo štrajkati: proglasili so, da stanarine več ne pobirajo, ker jim itak ne ostane nič, zato pa tudi ne popravljajo več hiš, ne plačujejo več davkov za državo, ne delajo več izkazov, greznice ne bojo več izpraznovali, vode ne več plačevali! Zanimivo je bilo, da je dunajski magistrat takoj grozil hišnim posestnikom s kaznimi, ker so ustavili svojo zasebno obrt, svoje zasebno delo, a tista oblast je bila tiha kakor miš, ko so štrajkali poštni, železniški in drugi uradniki, ki so proti državi s pogodbo vezani, ki od države žive in so od države preskrbljeni! O tem se bo moralo še več kaj spregovoriti. Hišni lastnik pa le še ni državni služabnik in s svojo hišo naredi, kar mu je drago; če že oblast prepoveda, da se hiš ne sme podirati, lastnika menda pa le ne sme siliti, da dela brezplačno za državo in plačuje hišne popravke za svoje stranke, ki mu stroškov ne povračujejo. Ako je demokracija v tem, da smo vsi enaki, se bo treba le postaviti, da bo lastnik hiše ali zemljišča imel tudi pravice, ki jih ima tisti, ki nima svojega nič.

Vlada se je grozno hišnih posestnikov ustrašila! Ko štrajkajo drugi, stvar ni preveč nevarna, ako pa štrajka hišni oče, mora gospodarstvo nehati: ko bodo štrajkali kmetje in lastniki hiš v mestih, potem se bo konečno zgrudila in podrla najlepša demokracija. Vlada je pozvala hišne lastnike na pogovor in je jim obečala, da se Mieterschutz nekoliko le prenaredi. Sklenilo se je premirje, in hišni lastniki so rekli: Torej čakajmo še par mesecev!

Stvar se vleče naprej, predložil se bo postavljeni načrt. Medtem pa se hiše podirajo naprej in se bodo dočas, da se popuste vse norčije današnje dobe. Obetal se je, da hiše, ki se zidajo iznova, ne bodo spadale pod tole zloglasno varstvo, a nihče ne veruje, da bo država spoštovala jutri pravice zasebnika, če danes ne pozna starih pravic. Sploh pa smo v naši demokratični republiki postali takšni re-

veži, da hiše nihče več zidati ne more, toliko denarja več nimamo, zapravili smo že vse. Danes hiše za sto milijonov ne postaviš več, in teh nima nikdo, tudi Sparkasse ne, in banke ti jih ne posodijo več. Popred si je hišico lahko postavil vsak delavec, ki je imel le tisoč goldinarjev; drugo si je lahko izposodil. Gradba hiš pa je dajala zaslužka cel vrsti tovarnih obrtnikov: tesarji, mizarji, kleparji, pleskarji, kamnoseki itd. vsi so živeli; tovarne za traverze, za cement, za opeko so imele svoj redni zaslužek, saj se je vedelo, da se vsako leto naprej zida. Brez dela so sedaj obrtniki, brez dela tovarne. In če ima že kedo res še denarja, se bo le premislil, ali ga hoče zabiti v zidovje. Ob Vrbskem jezeru je nekdo letos zidal letovišče „Wienerheim“ v Sekiri; zidal je z liro in to še v mescih, ko je bilo vse še ceneje. Ko je bilo vse gotovo, je dal gospod napisati na steno v veden spomin tole:

Das Bauen ist eine grosse Lust,
dass es soviel kost', hab' ich nicht gewusst;
der Herr bewahr uns jederzeit
vor Maurer, Tischler, Zimmerleut!

to se pravi:

Z veseljem hišo sem postavil,
koliko stane, mi popred nikdo ni pravil;
zdaj Boga prosim: Varuj vsaki čas
zidar, mizar, tesarja nas!

Stari pregovor pa pravi, da je juha, ki jo brezplačno ješ, najdražja. To bodo izkusili tudi naši delavci in drugi, ki jih je zdaj božal Mieterschutz. Štiri leta se na hišah ne popravljajo več nič, popraviti se bo moralo pozneje, in ljudje bodo pozneje plačevali tem več stanarine. Hišni lastnik že popred ni bogatel; računalo se je, da zasluži 2% in od tega je mirno živel, s tem skromno shajal. In če se ta nesmisel kmalu ne uredi, postane pomankanje stanovanj neznosno in brezdelnost nas bo palnila v propad. Vsaka reč se mora pošteno plačati in krivični belič še nikomur ni bil v prid; tudi ta krivica se bo plačevala.

Pred leti se je v Celovcu tole zgodilo: na južni steni poslopja koroške hranilnice si je lastovica napravila gnezdo, zase seve, ne za druge. A glej, ko je bilo gnezdo gotovo, pride ta nenadoma vrabel in vrabka, ter gnezdo zaseda. Njuna pravica je bila nadmočje vrabla nad lastovko — Mieterschutz v naravi. Vrabka zasede gnezdo, položi vanj jajce za jajcem ter začne valiti. Lastovica pa je žalostna rfo-tala okrog gnezda, iz katerega jo je vrabka zasmehljivo gledala. In kaj naredi zdaj lastovka: hiti nabirati cestnega blata in ga nosi h gnezdu, zida naprej in luknjo v gnezdu tako tesno zazida, da vrabka več ven ne more ter v gnezdu gladu pogine!

Z našim „Mieterschutzem“, čakajmo malo, pojde približno tudi tako, tistim bo v pogubo, ki so ga postavili.

rohnal: „Du Lämmel, saj nisi v gostilni!“ G. bom pa sam popil, če ga on noče,“ je mrmral Feliks sam pri sebi in res bi ga bil, ko bi mu ga havpman ne odvezel.

Po maši je splezal debeli gospod iz Celovca na oder in je začel na široko dokazovati, kako je naša Koroška tesno združena z Avstrijo in kaka sreča je, da smo se rešili balkanskih divjakov. Sedaj je treba na vkup držimo, se pobratimo, na pretekli boj pa pozabimo. Slovenci in Nemci naj se sprijazni. Slovenci naj zopet postanejo zvesti Korošci. Koroška je in ostane ein Musterland, je vskliknil nazadnje. Burno odobravanje je nastalo in ploskanja ni bilo konca ne kraja. Heimattreue Korošci so se objemali in poljubovali.

Za njim je nastopila frajlajn Leli. Naša inteligenca jo je viharo pozdravljala in to jo je ganilo do solz. Dobro sem si zapomnil njen govor, in ga zato podam dobesedno, da me nasprotniki ne bodo dolžili, da sem ga slišal.

„Pozdravljene korenine nemškega plemena,“ je začela. „Danes vidim tu pred seboj cvet, vidim Bismarkove stebre. Moje nežno srcece trepeče in namesto, da bi jaz posnemala svoje sovrstnice, ki polagajo svojo nežnost fantom na srce, se jaz žrtvujem rajši tu na

tem oltarju domovine z vso svojo zgovornostjo. Moj duh je silen, močan, da bi prebil še Košuto in Triglav in bi pogledal na sinje morje adrijansko in ga osolil z nemško soljo. Tedaj bi se le začelo morje šumeti, ko bi čutilo v sebi nemško moč. Meine lieben Slovenen! Nič ne de, ako vaše matere ne znajo nemško. Saj radi sprejememo vašo mladino v svoje nemško krilo in ta mladina se bo kmalu sramovala svojih mater. Nova imena bodo nastala, namesto Mlinar Müller, namesto Tresoglav Schittelkopf, namesto Kos pa Kuss. Na tej lepi naši koroški zemlji mora razprostrti nemški orel svoja krila in izbrisati vse sledove Ciril Metodovega plemena. Ach, mein Herz! Takrat se bo iz mojih prs izvila kristalna pesem: die Wacht am Rhein, ne, ne, die Wacht an den Karawanken. Hoch lebe Kärnten ungeheilt!“

Zmagoslavno je stopila Leli z odra. Nekateri so ji stiskali roke in ji čestitali. Tudi gospod iz Celovca ji poda roko in pravi bolj tiho: Gratuliere, lepo ste govorili, samo preveč odkrito in jasno, diplomatka pač niste!“

(Se nadaljuje.)

POLITIČNI PREGLED

Avstrija.

Avstrijski finančni minister si beli sedaj glavo, kje in na kakšen način dobiti denarja, da bo mogoče do prihoda prvega obroka posojila kriti izdatke. Predložil je sporazumno z delegacijo Društva narodov zakonski načrt, po katerem se mu dovoljuje najetje posojila v znesku 100 do 130 milijonov zlatih kron. Zato bi se izdali zlati zakladni listi, nekaj bi dala carina in tobačni monopol, ostalo pa banke. To notranje posojilo bi se po sprejetju prvega obroka kreditov takoj vrnilo. Novi reformni in sanacijski zakonski načrt, ki je bil po trikratni spremembi predložen končno parlamentu, daje vladi pravo samostojnega vladanja za dobo dveh let z izključitvijo parlamenta, dokler se ne spravi državno gospodarstvo v ravnovesje in nalaga prebivalstvu ogromna bremena. Nekateri člani kontrolne delegacije so že odpotovali, drugi pa bodo čakali tukaj na razvoj debate v parlamentu. Pri vsej tej mizeriji pa g. ministri niso pozabili na zopetno vpeljavo dekoracij, častnih znamenj, ki so za rešitev Avstrije najmanj toliko potrebni kot krediti. Brez tega bi ostali za rešitev države zaslužni možje brez spominov.

Jugoslavija.

Prešli so dnevi slavnosti. V Kumanovem se je vršila proslava desetletnice kumanovske bitke, ko so Srbi 23. in 24. okt. 1912 popolnoma potolkli Turčino in zavojevali svobodo pod turško oblastjo se nahajajočim. Dne 28. okt. pa se je proslavljala v Pragi praznik postanka češkoslov. republike odnosno osvobodjenja, ki so se ga udeležili tudi jugosl. ministri in poslanci. To sta važna dogodka obeh slovanskih narodov. — Medtem so se vršila pogajanja o ustanovitvi jugoslovansko-češke valutarne zajednice, na podlagi katerih dobi Jugoslavija posojilo, s katerim bo mogoče v kratkem dvigniti kurz dinarja na 11 do 12 centimov in ga ustaliti; do sedaj je vedno dviganje in padanje otežkočalo medsebojne trgovske odnose. Za nakup in prodajo dinarjev se ustanovi v Pragi posebna centrala, slično pa v Beogradu za nakup in prodajo čeških kron. Na ta način bo čsl. bančni urad prevzel skrb za kurz dinarja v srednji Evropi, beogr. Narodna banka pa bo skrbela za stabilizacijo kurza čsl. krome v balkanskih državah. Tudi Francoska misli dati 100 milijonov frankov posojila. Podpisala in razširila se je tudi trgovska pogodba s Poljsko. Jugoslavija bo dobavljala Poljski svoje pridelke in izdelke, Poljska pa sladkor. — Največja sovražnica Jugoslavije je Italija, ki ji poizkuša škodovati ob vsaki priliki. Kolikokrat se je že pisalo, da se bo izpraznil še ostali del Dalmacije, ki pripada Jugoslaviji po rapalski pogodbi ali ital. vlada se je še vedno uklonila pritisku fašistov ter izpraznitve še do danes ni izvedla. Sedaj so fašisti na vladi ter je še popolnoma nejasno kako stališče bodo zavzeli napram rapalski pogodbi. — Pa tudi splošno je na Balkanu opažati preorientacijo. Venizelos hoče začeti akcijo za ustanovitev nove balkanske zveze. Ta zveza je že zato potrebna, ker so prišli v Evropo zopet Turki, ki bodo vedno nevaren in neprijeten sosed vseh balkanskih držav. — Čeravno meji Bolgarija na Jugoslavijo, vendar odnosi med obema državama niso prijateljski, ker Bolgari še niso kaznovali krivcev, ki so povzročili med vojno v Srbiji toliko gorja, ker so Srbe zavratno napadli in ker komitaši še vedno vznemirjajo z napadi na Macedonijo. Sedaj pa pride v Beograd Stambolijski in je upati, da se najdejo pota, ki vedejo k boljšim odnosom.

Nemčija.

Reparacijska komisija, ki študira sedaj vprašanje nemške krize, zahteva od Nemčije strogo kontrolo državnih in deželnih financ, postavitev stalne nadzorovalne komisije pri nemških finančnih uradih, obvezo Nemčije, da država brez privolitve antantnega garancijskega komiteja ne bo sklenila nobenih novih izdatkov, uvedbo novih občutnih davkov in zabrano vsake devizne spekulacije. Zlate rezerve nemške državne banke se naj porabijo

v svrhu stabilizacije marke. Šele, če bo nemška vlada na te zahteve pristala, bo reparacijska komisija vzela v razpravo vprašanja podaljšanja nemškega moratorija. Berolinska vlada pa pravi, da je stabilizacija marke potom notranjega posojila nemogoča, ako bi se ne moglo dobiti tudi istočasno zunanje posojilo, ki bi moralo presegati 500 milijonov zlatih mark. Radi teh in še drugih pogojev vlada med člani reparacijske komisije slabo razpoloženje.

Italija

Fašisti so sedaj gospodarji Italije. Ker ni šlo zlepa, so se polastili vlade z nasiljem. Mussolini je ministerski predesnik, njegov kabinet je koncentracijski. Polastiti se vlade z nasiljem je lahko ali držati jo z nasiljem bo težko, ker so vse ostale stranke nasprotne Mussolinijevemu kabinetu. Sinek pa bo dal vladi katastrofalen finančni položaj. Sicer pravi Mussolini, da bo potom ameriškega posojila mogoče dvigniti lro za 50 francoskih santimov ali vprašanje je, bo Amerika sploh hotela dati posojilo in kaj porečejo k temu trgovci in industrijalci. Amerika izjavlja, da Evropi tako dolgo nič ne posodi in se tudi noče pogajati o odplačilu dolgov, dokler si evropske države samostojno ne uredijo svoja gospodarstva. Tudi rešitev avstrijskega vprašanja je v nevarnosti, ker hoče imeti Avstrijo pod svojo oblastjo ali pa vsaj od drugih držav popolnoma neodvisno. Ženevska pogodba postane šele tedaj pravomočna, ako jo odobrijo parlamenti vseh garancijskih držav.

DNEVNE VESTI IN DOPISI

Z današnjo številko odpošljemo položnice vsem ostalim naročnikom, ki jih še niso sprejeli in upamo, da bodo naročnino brez izjeme vsi takoj poravnali. Nerabljene položnice shranite za drugikrat ali pa jih porabite za pošiljanje prispevkov mladinskemu ali tiskovnemu skladu.

Dunajski policiji prihajajo na uho že nekaj dni sem vesti, da se odpirajo ponoči na centralnem pokopališču grobovi. Mrličem se odvezema obleka, obuvalo in perilo, zlate zobne ploinbe in ženskam tudi lasje. Te vesti še niso potrjene.

Borovlje. (Komunizem v Avstriji.) Dne 14. oktobra t. l. sta prišla k nam dva tujca, ki sta se legitimirala kot odposlanca finanč. direkcije v Celovcu, da imata nalogo vpogledati v blagajniške knjige in revidirati kase. Kjer sta dobila kaj tujih valut, sta jih kratkomalo vzela in kjer teh ni bilo dobiti, sta premetala celo sobo. Škoda le, da nista prišla štiri dni prej, dne 10. okt., da bi imeli tudi Nemci, oz. nemškutarji malo spomin na obletnico glasovanja in na „Steuerfreiheit“, „keine Vernögensabgabe“, „Zwangsanleihe“. Presneto ste nas znali farbat. Čudno je, da o tem ni bila obveščena ne občina in ne orožništvo. Mogoče nam to stvar pojasni finanč. direkcija!

Ruda. Naš Lofntolar je mislil, da bo Rudo kar čez noč nemško napravil. Zato ima pa rad nemški blagoslov za tiste naše prijatelje, ki kradejo po noči krompir in buče, pobijajo okna in vrata in pretepajo Slovence. Prigodilo se je pa, da je prišlo tudi par slovenskih mamic v cerkev, ki so pri litanijah slovensko odgovarjale. In župnik Laure je eni odločno prepovedal hoditi v cerkev, ker v prazni cerkvi moti nemško pobožnost. Kaj vse nam bodo še Nemci prepovedali? — Iz Molove kajže je bil eden zasažen pri tatvini in ustreljen. Dognalo se je tudi, da krade še nekdo drugi, ki pa kljub temu ošabno hodi po Rudi, pretepa Slovence, razbija okna in vrata in ne štedi s smrtnimi grožnjami.

Borovlje. Da se ne pozabi kako pristransko postopajo razne oblasti — posebno okraj. glavarstvo v Celovcu — napram Slovincem, beležimo sledeče: Pred enim letom je umrl tukaj daleč naokoli znani in splošno priljubljeni trgovec in posestnik Alojz Kometter. V svoji oporoki je daroval K 200.000 (vrednost leta 1921) ubožni blagajni naše občine, da se ta znesek dobičkanosno naloži in da se obresti potem vsako leto na dan njegove smrti porazdelijo 10 najrevnejšim v občini. Zares plemenita oporoka, kakoršne pač naša občina še ni-

ma v kroniki. Posestvo in trgovino je potem prevzel, oz. podeloval njegov sin Valentin Kometter. Kljub temu, da je bila v isti hiši že na 25 let trgovina ter tudi koncesija za prodajo žganih pijač, ni še radi tega nikdar prišlo do kakih izgredev in tudi ne do kakih pritožb od katerekoli strani, je okr. glavarstvo v Celovcu dne 11. okt. t. l. prepovedalo dotičniku prodajo žganih pijač na drobno, češ, da ljudstvo tega ne rabi. Občinski odbor je v enih svojih sej z ozirom na to, da je družina Kometter šla občini v vsakem oziru na roko, dalje ker je eden največjih davkoplačevalcev in ni prišlo pri njem niti do najmanjših nerednosti, prošnjo enoglasno priporočal. Nismo se nikdar potegovali za to, da bi se dajale take koncesije, a naj se postopa proti vsem enako. Ali vidi okrajno glavarstvo samo Slovence? Dobro bi bilo, ako bi imelo okraj. glavarstvo bolj pazno oko na trgovce, katere je posadil „Heimatsdienst“ v Borovlje. Tam se popiva žganje pri belem dnevu za „pultom“, a nihče noče videti, akoravno dotični nimajo za to nobene koncesije. Ali se hoče postopati s slovenskimi trgovci zopet tako kot po glasovanju, ko se jim je vzela aprovizacija? Da, da, pri trgovini in pravici zadnji, a pri davkih prvi!

Hodiše. (Občinske zadeve.) K notici v zadnji številki poročamo, da smo se nenadoma znebili nepriljubljenega obč. tajnika, ker je bil tujec, trd Nemec, tuje vere in domišljav, tako da ga ni marala že nobena stranka, tudi lastna socialdemokračka ne. Po njegovi zaslugi se je naselilo v naši občini par tujih družin in stanovanja za nje je rekviriral enostavno pri Slovincih. Ker je stavil vedno nove zahteve po povišanju plače, a občina ne dohaja niti za nujnejše potrebe, je odstopil. Ako se bo sedaj iskal nov tajnik, odločno zahtevamo, da bo znal slovensko, da nam more uradne razglase po domače razglasiti in s strankami po domače zgovoriti. Toliko menda pa ja bo naš denar vreden, da smemo obč. tajnika zastopiti, vsaj ga le domačini plačujemo, pa ne tujci!

Gorenče. Po vsej Labudski dolini naročujejo nove zvonove, marsikje so jih že dobili. Pred kratkim so jih blagoslovili na Pustrici in v Grebinju, dobijo jih Djekše in Krčanje. Zato tudi pri nas nismo hoteli zaostati. V kratkem pridejo iz Gradca skupaj za Rudo in Gorenče. Radegunda dobi brčkone dva, Sv. Miklavž pa enega. Lep zgled požrtvovalnosti farmanov.

Šmarjeta pri Telenbergu. (Razno.) Nič novega vam nimamo pisati; prisilno posojilo bi bilo treba plačati, pa čakamo, da bodo nemčurji najprej plačali. Cene padajo tako str.šno, da se je bati, da bomo morali po Novem letu kar zastonj oddajati svoje pridelke. V Velikovcu se na cene najbolj razumejo. Ni še dolgo kar je sodnik Poetsch sam šravfal cene po trgu, davki pa so vedno višji in vedno jih je več. Neznane kupce so Velikovčani odgnali, nobeden več ne pride, le živinjski, žitni in krompirjevi tatovi se moško sprehajajo vsako sredo. 10. oktobra je hitelo vse v Velikovec kar količkaj nemčursko mrči.

Bevšek pri Pliberku. Ako še niste brali kaj pametnega in pravičnega, tedaj pa poslušajte: Bevšek je pripadel Avstriji. Pred dvema letoma, ko je na Koroškem, posebno pa v Pliberku in Velikovcu, vrelo kakor v repnem kotlu, mi v Bevšku nismo imeli glasovalne pravice. Pripadali smo po sklepu mirovne konference v Parizu k Jugoslaviji in bili prav zadovoljni in veseli, da se nam ni bilo treba bosti z nemčurji. Da divjajo po koroških hribih večkrat strašni viharji, vam je gotovo znano ali takšnega še ni bil nikoli kakor letos, ki je kar čez noč potisnil mejo notr v Graben in nas predal brez plebiscita Avstriji. Pri občini se je razglasilo, naj nihče ne šimfa. Tudi prav, mi pa občini svetujemo, da poskrbi, da tudi nas nihče ne bo šimfal. Prej smo bili 2 leti na koncu Jugoslavije, zdaj smo pa na koncu Avstrije. Malo na boljšem so Jugoslovani v Libeličah, kamor je prišel takoj kraljevski namestnik iz Ljubljane. Mogoče pa Seipel tudi k nam pride. Pokazati mu seveda nimamo nič drugega kakor Jugoslavijo, ker se od nas vidi samo jugoslovanski Št. Danijel. Malo nam je že žal za Jugoslavijo, ker je v Mežiški dolini še dobro ohranjena tale stara navada: Ko v jeseni mine drugo delo, se začne takomenc-

vani stelaraj. Kmet povabi sosednjih 6-15 fantov, da steljo klestijo in tudi toliko žensk, da steljo zbirajo. To je živahno notri po gozdu, ko fantje juckajo in plezajo po drevju ter pridno klestijo. Zvečer pa navadno pride kakšen mehač in delavci se povesele po trudapolnem delu. V Avstriji bomo pa plesali po davka. juck. Je tudi nekaj.

Črne Djekše. (Razno.) Dolgčas nam je bilo ko septembra 3 tedne ni bilo „Koroškega Slovence“. Gosp. župnik so šli na Štajersko, naši nemčurji pa so se strašno bali, da bi gosp. Jugoslavijo ne prinesli s seboj. Mi se pa nič ne bojimo. Ko je Volkswehr imel pri sedu svoj hauptkvartir, so naše ovce prišle najprej na vrsto, potem šele konji in drugi živina. Po plebiscitu so nam naši poslali Nemci kar za glih zamenjavali jugoslovanske krone, zdaj pa pravijo, da se dobi ze eno jugoslovansko krono 300 nemških. Vse pravi, da zdaj ni več fletno na svetu. Včasih smo plesali in peli, zdaj se pa vse kislo drži, najbolj pa nemčurji, ker imajo še vedno strah pred Jugoslavijo.

Sveče v Rožu. Dne 15. oktobra se je tukaj poročil g. Franc Muden, p. d. Vrbnik v Svečah z gđ. Kristino Pak, p. d. Tesnarjevo istotam. Ker je ženin član tukajšnjega pevskega društva, so mu pevci zapeli par ganjivih pesmi. Ob priliki so se pa tudi spomnili tiskovnega sklada, ter nabrali za istega 55.000 K in 20 dinarjev. Iskrena hvala pevcem za zbirko. Ženin in nevesti pa na mnogo let!

ŽENSKI VESTNIK

Mile tovarišice, rodne sestre!

Pogreto, a vendar zelo važno zadevo vam poročam danes. Že večkrat je prinesel naš list članke, v katerih vspodbuja našo slovensko mladino na delo k izobrazbi in mislim, da ni odveč, ako vam tudi jaz kličem: Vstanite, vzdramite se iz omotice, v katero nas je vrgla britka usoda! Res je, da nas je ta udarec pritisnil k tlom ali uničil nas ni.

Zlato se čisti v ognju; tudi naša zlata slovenska srca so v dveh letih doživela dovolj britkih izkušenj in prevar tujčevega jarma in zadnji čas je, da vstanemo in z združenimi močmi začnemo delati za naš lasten obstanek in blagor. Z veseljem smo zasledovale Vaše delo v Rožu in drugod ter smo bile v duhu vedno z Vami.

Kako resnično je v predzadnji številki naše lista nekdo zaklical: Od Tinj do Grebinja je prokleta dežela. Je gotovo že poskusil batine, ki jih delijo naši nemčurji.

Usoda koroških Slovencev je nepretrgan boj, zato se tudi me slovenska dekleta in žene ne smemo ustrašiti boja s tujci in izdajalci, ki bi radi iz naših src izruvali naše najsvetejše, našo ljubezen in spoštovanje do materinega jezika in svoje rodne zemlje. Zatorej kličem širom lepe Koroške vsem sestram: Glave po koncu! Srca kvišku!

Vse se giblje. Posebno v sedanjih dneh, ko vse stremi in hrepeni za enim skupnim blagim ciljem, vzgojiti mladino v narodnem duhu in jo ohraniti zvesto svojemu rodu. Tujec napenja vse sile, da bi nas ugonobil, toda ne sme nas. Mladina, na delo! To in ono društvo v tem ali onem kraju je zaspalo v teh dveh letih iz strahu ali vsled pritiska naših sovražnikov. Toda zima naj prinese s svojim ostrim vzduhom svežega in oživljajočega dela v zaspala društva! Ta ali ona mladenka, žena še po strani gleda naša izobraževalna društva iz strahu pred nemčurji, ker ne pomisli, da so ona sedaj edina vez in zbirališča mladine, ko jo vzgajajo tuji duhovniki, tuje šole, v popolnoma tujem, nam sovražnem duhu. Ali hočete, da naredite iz Vaših otrok ti vzgojitelji dozorile janičarje? Ali hočete doživeti, da Vas bodo Vaši lastni otroci pozneje zatirali in naš rod teptali? Nikdar! Zato darujmo delo, enar, čas, vse za izobrazbo in vzgojo naše mladine in nas samih!

Z lažjo, obrekovanjem, zatiranjem in silo skušajo nam nasprotniki odvzeti naš ugled. Hočejo, da bi ostali mi Slovenci zabito in neumno ljudstvo, da bi nas mogli izrabljati do mozga v svoje umazane svrhe in nam pustili končno milostno poginiti.

Toda prepozni ste! Zavedamo se, kaj smo in kaj nam je storiti. Žene, dekleta! Z ognjem navdušenja za zvišene ideje pohitimo na delo! Držimo skupaj kot rodne sestre, združene v medsebojni ljubezni, ker resnobni dnevi so!

O oče mili! Čuj molitev gorka
z globin srca zdaj mojega kipi;
za zatiran rod iskreno prosi te Slovenka,
Ti ga čuvaj, tujčevih nakan otmi!

Mojca iz Podjune.

RAZNE VESTI

Dunaj je najdražje mesto v srednji Evropi. — Manifestacije pred rotovžom 29. okt. proti ženevski pogodbi se je udeležilo 100.000 do 130.000 socialistov. — V Nemčiji je zopet prenehalo izhajati 283 časnikov. — Obtožba bankovcev se je zadnji teden v oktobru zopet povišal za 93½ milijard kron. V prometu je sedaj okoli 2684 milijard pap. kron. — V Pragi je bilo letošnje leto pri sodišču vloženih 2000 prošenj za ločitev zakona. — Zlata pariteta znaša od 6. do 12. t. m. 15.000 K. — Do konca leta se mora odpustiti pri nas 25.000 uradnikov in nameščencev. Predvsem bodo odpušteni pogojno nameščeni in pa ženske pisarniške moči, ki so bile sprejete med vojno. — Bivši cesar Viljem je podelil svoji nevesti diadem, v katerem je nad 700 briljantov in je vreden 800 milijonov mark. — Jugoslovansko finančno ministrstvo bo pustilo kovati nov dobriž po 25 para iz bakronita in po 10 in 5 para iz game.

54 let ni spal! Pred kratkim je umrl v Pittsburghu Viljam Varner, ki ni spal 54 let. Zdravniki so dolgo delali z njim poizkuse in opazovanja. Varner je ponoči ležal, spanec pa ga ni nikoli objel. Zdravniki so konstatirali, da je to posledica nesrečnega slučaja, pri katerem si je Varner že pred 54 leti pokvaril možgane. In vendar je živel 86 let.

Vloga številke 7 v ljudskem izročilu. Dr. Dreuner je raziskoval, kakšno vlogo je igrala v zgodovini, zlasti pa v ljudskem izročilu znana številka 7. Srečujemo jo že v najstarejših časih. Tako je bilo po grški mitologiji žrtvovano Minotauru na Kreti 7 devic in 7 mladeničev. Nioleja je imela 7 sinov in 7 hčera in Grki so imeli 7 glavnih jonskih otokov, Rimljani so si zgradili svoje mesto na 7 gričih in imeli 7 glavnih vrat, šteli 7 modrijanov in 7 čudežev sveta. Najbolj so sedmico spoštovali židje, ki so ji pripisovali sveti značaj. 7. dan je Stvarnik počival, zato je blagoslovil ta dan. Po sv. pismu je bil vesoljni potop 7 let pred potopom napovedan, v Egiptu se je Jožefu, Jakobovega sinu, sanjalo o 7 debelih kravah in klasih in 7 suhih — nastopilo je 7 rodovitnih in 7 nerodovitnih let. Mojzes je 7 dni ostal na gori Sinai, židje so jedli 7 dni presni kruh, 7 dni so imeli trajati njihovi prazniki, 7 dni so morali jokati za mrtvimi; k zlatemu Salamonovemu prestolu je vodilo 7 stopnic, v jeruzalemskem templju je bilo 7 svečnikov, vsaki s 7 zl. t. rameni. Jakob je služil 7 let pri Raheli. Tudi kristjani so smatrali številko 7 za sveto znamenje. Očenaš vsebuje 7 prošenj, poslednjih besed, ki je Kristus izpregovoril na križu, je 7, brali so 7 spokornih psalmov, verovali so po (sv. Janezu), da se bo pojavilo 7 angeljev s trobentami in se pokazala knjiga 7 pečati. Dalje imajo 7 glavnih kreposti, 7 glavnih grehov in 7 zakramentov. V srednjem veku je bilo 7 svobodnih umetnosti (gramatika, retorika, dialektika, aritmetika, astronomija, geometrija in muzika). Znanstveno je bilo dokazano, da je v skali 7 tonov in da ima mavrica 7 barv. V raznih bajkah se govori o 7 vranih in 7 palčkih; najdena pečkova prinese 7 let sreče, denarji s sedmico se pomnože, če pade zrcalo na tla in se razbije, tedaj to pomeni 7 let nesreče itd.

Opice spoznavalke denarja. Siamci so veliki prijatelji opic. Priučijo jih raznih spretnosti, med katerimi je zlasti zanimiva, da opica natanko loči ponarejen denar od pravega. Skoraj v vsaki trgovini sedi opica za trgovcem, ki ji vrže denar, katerega poskusi z zobmi. Če je novec dober, ga vrže v skrinjico, če ni, ga zažene z godenjanjem proč. Pri tem delu se baje nikdar ne zmoti.

GOSPODARSKI VESTNIK

Celovski davki.

Kakor druga mesta tudi Celovec ne ve odkod vzeti sredstva za svoje potrebe. Ne čudimo se, ko potrebe rastejo v neznosni mer, davkoplačevalcev pa je malo takih, da bi se jim dalo kaj izdatnega naložiti. Tramvaj in električna luč ste dajali v minolih letih lep dobiček, zdaj pa predragi voz vozi pol prazen skozi mesto, in ljudje bodo začeli segati zopet po petrolejki, ko električna luč prihaja le že predraga. Navaden branjevec ima do 150.000 in več kron na mesec zaračunjeno luč, tega ne zamoremo več. Vse to uvidevamo, a ne uvidevamo, kako pride okoliški kmet do tega, da bi moral on plačevati občinske davke za našo glavno mesto, brez katerega pravijo, da mi Slovenci živeti ne moremo! Dne 17. okt. se je namreč v občini sklenilo, zemljiški davek zvišati od 500 na 2500%, doklade na pridobinski davek od 300 na 2000%; davek za psa se zviša na 100.000, za drugega psa na 140.000 K, za tretjega 200.000 K. Temu nimamo oporekati. A potem so si gospodje izmislili nov davek, ki ga naj ne plačuje meščan, marveč okoliški kmet: Od vsakega voza, ki pripelje v mesto, se bo pobiralo po 2000 K, ker se baje onesnažijo mestne ceste in tržišča! Ko bi bil zdaj pust, bi rekli, da mestni zastopniki. Kmečke občine treba na ta davek, na novo muto, opozoriti, da bodo proti temu ugovarjale pri deželni vladi in se sploh postavile v bran. Skozi Celovec vodijo državne ceste: iz Ljubljane v Št. Vid in iz Beljaka v Velikovec, od teli cest mesto nima pobirati nobene mute, ako mesto te ceste snazi, naj je plača država, ali pa jo naj snazi državni uslužbenci. Ako Celovec začne pobirati tako muto, bo pač treba, da kmet izpreže ali zunaj mesta, ali na državni cesti kje, in ljudje naj pridejo tja po drva, po kapus in drugo, kar je kmet pripeljal.

Izvedemo, da je začelo mesto pobirati tudi davek od drv, ki se pripeljejo na trg. Prodajajte svoja drva poprej, da jih vozite naravnost stranki, in če se mora kaj plačati bo plačeval le celovski konzument.

Sadjarški nasveti.

Prišel je čas, ko nismo več na polju zaposleni. Porabimo vsaj malo tega časa v sadnem vrtu. Čistimo naša sadna drevesa! Izžagajmo suho vejevje. Razredčimo pregoste krone, da bo imelo solnce povsod pristop. Otrebimo drevo stare skorje in mahu, da ne bodo mogli prezimiti tu različni sadni škodljivci.

Dokler še ni zmrzlo, še lahko izkopavamo divjake v gozdu in nasajamo na mesto, kjer jih bomo prihodnjo spomlad požlahtnjevali. V tem času, ko so temu ali onemu sadjarju sadna drevesca mogoče predraga, pojdite v gozdove in nabirajte divjakov. Pri tem imate še to prednost, da divjak lahko požlahtnite z vrsto, ki jo hočete sami. Če hočemo saditi spomladi, pripravimo jame lahko že sedaj. To ima to prednost, da mraz zemljo tembolje zrahlja in prezrači. Korenine drevesca se bodo potem temlažje razpredle po zemlji.

Sadna drevesca moramo saditi na gotovem načrtu. V vrsti naj bo eno drevesce od drugega vsaj 10 m oddaljeno, vrsta od vrste pa 12 m.

Gnojimo sadnemu drevju! Gnoj moramo raztrositi pod celo drevesno krono. Ne delajmo samo kopice tik okoli debla, ker s tem drevesu ne koristimo nič, pač pa lahko škodujemo. Lahko se namreč dogodi, da rovnica (krtica, ki gloda drugače samo na koreninah, v tem slučaju tudi oni del kože debla ogloda, ki je z gnojem obdan.

Zalivajmo sadje tudi z gnojnico. Ne smelo bi biti gospodarja, ki bi ne imel gnojnične jame ob hlevu.

Če bomo sadnemu drevju dajali priboljška v hrani, da mu ne bo treba živeti samo od tega, kar mu nudi izmozgana zemlja, nam bo ono hvaležno in nudilo kot plačilo več sadu.

Na ta način bomo pridelali več sadja kakor ga rabimo za hišo in dom; ostalo ga bode tudi za trg.

M. A.

Kaj naj delamo ob dolgih zimskih večerih?

Izobraževalna društva so po slov. Korošanu precej razpredena. Vsako društvo ima svojo knjižnico. Poslužujmo se knjig. Mladina naj prebira leposlovne knjige. Odrasli pa naj segajo tudi po poučnih knjigah.

Mohorjeva družba je izdala v teku časa že lepo število gospodarskih knjig. Izvlečimo te iz zaprašenih kotov in čitajmo jih!

Časi so resni. Ne zadostuje nam več, da pridno delamo z rokami, delati moramo tudi z glavo.

Da bomo kos visokom davkom, moramo napredovati v gospodarstvu. Naše poljske pridelke moramo zvišati, živinorejo privedi na višjo stopinjo. Ker pa sami od sebe ne moremo veliko iztuhitati, segajmo po knjigah, da nas pisatelji dotičnih knjig, ki so tudi večinoma sami praktični gospodarji, podučijo, kako naj plodonosno gospodarimo.

A. M.

Zagrebski letni sejem. 28. oktobra. Dogon slab. Po svinjah je bilo mnogo povprašanja, dočim za ostalo živino ni bilo mnogo kupcev. Cene v kronah za kg žive teže: voli I. 35 do 42, II. 28—32, III. 20—24, krave I. 30—38, II. 24—28, III. 16—20, mlada živina 28—32, teleta I. 50—56, II. 36—40, III. 22—28, svinje I. 65—72, II. 56—62. Ovce so se tržile po 900 K za komad, konji težki par po 50—75.000, lahki kmetski par 25—50.000, fijakarski par 22.000 do 25.000, jahalni konji komad 12—15.000, žrebeta do 1 leta 5—6000, do 2 let komad 12.000 do 14.000, preko 2 let 16—18.000, konji za klanje kg žive teže 5—8. Seno se je tržilo po 700—900, detelja po 1000 in slama po 500 do 560 za 100 kg.

Dunajski trg. Živina: Voli 7500—15.000 kron, krave 7—13.000 K, teleta 12—20.000 K, svinje 34—36.000 K za kg žive teže. Mes o: Goveje 14—32.000 K, telečje 22—34.000 K, zrezek 40—45.000 K, ovčje 14—24.000 K, svinjsko 34—42.000 K, povojeno 36—46.000 K, slanina 38—42.000 K, maslo 28—30.000 K, sirovo maslo 50—60.000 K za kg. Zelenjava: Krompir 800—1000 K, kislo zelje 4—4400 K, špinaca 4—5000 K za kg. Sadje: Jabolka 800—1800 K, hruške 1200—4200 K, orehi 6500 do 8000 K, kostanji 3500—6000 K, fige 12.000 do 14.000 K za kg. Perutnina: kokoš 28 do 30.000 K, golob 8—10.000 K za komad. Gosi 40—45.000 K, race 34—40.000 K, kokoši 34 do 40.000 K za kg.

Borza. Dunaj, 6. nov. Dinar 1160, dolar 73.450, nemška marka 12, poljska marka 4½, funt šterling 328.450, francoski frank 4980, švicarski frank 13.480, holandski goldinar 28.800, lira 3050, češka krona 2330, ogrska krona 29,5 avstr. kron.

Curih. 6. nov. Avstrijska krona 0,0074, marka 0,09, dinar 8,80, češka krona 17,30 cent.

Za tiskovni sklad so darovali: K. Kummer, Celovec, 10.000 K; Jan Wutej, Gluhi les, 1000 K; Neža Hobel, Št. Primož, 2000 K; Ivan Urank, Encelna vas, 50.000 K; Luka Piskernik, Lobnik, 7400 K; Jul. Blass, Celovec, 6600 K; Franz Haderlap, organist, Žel. Kapla, 2000 K; Jos. Smolnik, Pogrče, 1000 K; godec v Žel. Kapli, 15.000 K; neimenovan, Dunaj, 7000 K; Nograšek, Sp. Kneža, 2000 K; Mat. Peter, Sp. Kneža, 2000 K; Pongrac Volavčnik, Sp. Kneža 1500 K; Kočmar, Sp. Kneža, 500 K; tri neimenovani v Metlovi 6000 K; trije slov. fantje v Kazazah 3000 K; Ana Požeru, Jerišce, 3000 kron; Pavel Čemer, Borovlje, 4000 K; Jakob Piskernik, Lobnik, 4000 K; Jan Bučovnik, Žel. Kapla, 2000 K; Rok Pečnik, Žel. Kapla, 2000 kron; Jurij Pasterk, Žel. Kapla 2000 K; zbra o ob priliki poslovnega večera dveh sester „Sokolic“ v Mežici (zbirka I.) 220 D; ob priliki obletnice koroškega plebiscita nabrano v Mežici (zbirka II.) 201 D; Janko Klun in Janko Štangl, Slovenjgradec, 20 D. Darovalcem najsrčnejša hvala.

Listnica upravnistva.

Dertnik, Cankova. 35 D smo porabili v smislu Vašega pisma z dne 14. avg. t. l. Dopis pa je bil popolnoma osebno.